ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

«Երևանի Կապի միջոցների ԳՀԻ» ՓԲԸ

տնօրեն, տ.գ.դ., պրոֆեսոր

Մ.Վ.Մարկոսյան

<u>«10» փետրվարի</u> 2020թ.

ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Արման Ստեփանի Տրդատյանի «Ինտեգրայ սխեմաների ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցների նախագծման միջոցների մշակումը» թեմայով, **Ե.27.01** «Էլեկտրոնիկա, միկրո նանոէլեկտրոնիկա» մասնագիտությամբ տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիձանի հայցման ատենախոսության վերաբերյալ

Ատենախոսության թեմայի արդիականությունը։

Ինտեգրալ սխեմաների (ԻՍ) մուտք/ելք հանգույցները դասվում են որպես համակարգում տվյալների փոխանցման հուսալիությունը ապահովող կարևորագույն բաղադրիչներ։ Ներկայումս ԻՍ-երի միջև անկորուստ տվյալների փոխանցումը կապված է համակարգում առկա երկար գծերի ֆիզիկական և տեխնոլոգիական գործընթացների զարգացման հետ։ Վերջինս բնութագրվում է նրանով, որ ստեղծվում են նոր տեխնոլոգիական գործընթացներ, որոնց բաղադրիչ տարրերի հիմնական պարամետրերի շեղվածության աստիձանը մեծանում է։ Մյուս կողմից դժվարանում է մուտք/ելք տարրերի հիմնական ենթահանգույցների նախագծման գործընթացը։

Այդ իսկ պատմառով ներկայումս լայն տարածում են ստացել ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցները, որոնք նպաստում են վերոգրյալ խնդիրների լուծմանը։ Հետնաբար ներկայացված աշխատանքը արդիական է։

<u>Ատենախոսության բովանդակությունը։</u>

Գլուխ 1-ում ներկայացված են ԻՄ-երի մուտք/ելք հանգույցների կիրառությունները, կառուցվածքը, հիմնական պարամետրերը և ինքնարժեքի վրա ազդող գործոնները, ինչպես նաև նախագծման հիմնական բարդությունները։

Հիմնավորված է մուտք/ելք հանգույցների ինքնահարմարման կարևորությունը և առկա ձարտարապետությունների թերությունները։

Ա. Տրդատյանի կողմից առաջարկվել են ԻՍ-երի ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցների նախագծման նոր միջոցներ, որոնք թույլ կտան բավարարել ժամանակակից մուտք/ելք հանգույցներին ներկայացվող պահանջներին։

Գլուխ 2-ում ներկայացված են Ա. Տրդատյանի կողմից մշակված մեթոդները, որոնց կիրառումը ԻՍ-երի ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցներում բարձրացնում է արագագործությունը, ապահովում է բավարար աղմկակայունություն և փոքրացնում ԻՍ-ի ինքնարժեքը։

Գլուխ 3-ում ներկայացված է մշակված Self Designer ծրագրային միջոցը, որը իրենից ներկայացնում է ԻՍ-երի ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցների նախագծման, դրանց աշխատանքի տարատեսակ դիտարկումների և առկա մուտք/ելք հանգույցների հիմնական ենթահանգույցներում թվարկված ինքնահարմարման մեթոդների ներդրման գործիք։ Այն ապահովում է նախագծմանը տրամադրվող ժամանակի կրձատում 2,5 անգամ։ Ցույց տված ծրագրային միջոցով նախագծման առավելությունները և թերությունները։

5 հավելվածներում ներկայացված են ներդրման ակտը, Spice և QT նկարագրությունների հատվածը, ատենախոսության նկարների, աղյուսակների և հապավումների ցանկերը։

Ատենախոսության գիտական արդյունքների նորույթը և հիմնավորվածությունը։

Որպես գիտական նորույթն Ա. Տրդատյանի կողմից կատարված աշխատանքում կարելի է վերագրել հետևյալը.

- 1. Հաղորդիչ հանգույցում ստեղծվել է նախնական համահարթեցման մեթոդ, որը՝ շնորհիվ ելքային միավորի նմանակ հանգույցի և դրա կառավարման թվային տրամաբանության, ապահովում է ելքային ազդանշանի ամպլիտուդի 9,7%-ի աճ և աճման ու նվազման ճակատների տևողության մոտ կրկնակի կրճատում։
- 2. Ընդունիչ հանգույցում առաջարկվել է համեմատչի լարման շեղումը կարգաբերող մեթող, որը գործընթացային շեղումների և ֆիզիկական նախագծման սահմանափակումների դեպքում ինքնահարմարման միջոցով փոքրացնում է լարման շեղման արժեքը 10 անգամ։
- 3. Առաջարկվել է հաղորդիչ հանգույցի ելքային ազդանշանի ժամանակային պարամետրերի ազդեցության, սնման լարման և ջերմաստիձանով պայմանավորված շեղումների ազդեցության փոքրացման մեթոդ։ Մոդելավորումը ցույց է տվել ժամանակային պարամետրերի շեղում տիպայինից 2,5%-ով։
- 4. Մշակվել է լարմամբ ղեկավարվող գեներատորների ելքային հաձախության կայունացման մեթոդ, որը լարմամբ ղեկավարվող հոսանքի աղբյուրում

ներդրված հոսանքի հայելու միջոցով, ապահովում է ելքային համախության շեղվածություն առավելագույնը 5%-ով։

Ատենախոսությունում ներկայացված արդյունքները հավաստի են, հիմնավորված են տեսականորեն և փորձարարական մոդելավորմամբ, տպագրված են միջազգային գիտական հրատարակություններում։ Մշակված ծրագրային միջոցը ներդրված է «ՄԻՆՈՓՄԻՄ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՓԲԸ-ում և օգտագործվում է ինտեգրալ սխեմաների ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցների նախագծման և դրանց հիմնական պարամետրերի հետազոտման նպատակով։

<u>Գիտության ու արտադրության ոլորտներում ստացված արդյունքերի</u> կարևորությունը։

Ա. Տրդատյանի կողմից ԻՍ-երում ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգույցների սխեմատեխնիկական են մշակված լուծումները համապատասխանում ժամանակակից մուտք/ելք հանգուցներին առաջադրվող պահանջներին։ տարբերություն գրականության մեջ առկա լուծումների, հեղինակին հաջողվել է ստեղծել այնպիսի նոր լուծումներ, որոնք և հաղորդիչ, և ընդունիչ հանգույցներում ապահովում են դրանց բնութագրող պարամետրերի կայունությունը։ Պետք է նշել, որ աշխատանքում ներկայացված բոլոր արդյունքները համապիտանի են, ինչի շնորհիվ դրանք կարելի է ներդնել տարբեր մուտք/ելք տարատեսակներում։ Դա թուլ է տալիս կրձատել նախագծման վրա ծախսվող ժամանակը, հետևաբար նաև նվազացնել ԻՍ-երի ինքնարժեքը։

Մշակված Self Designer միջոցը փորձարկվել է ինքնահարմարվող մուտք/ելք հանգունցների նախագծման ժամանակ։ Կատարվել են մի շարք կարևորագույն պարամետրերի տարբեր կախվածությունների հետազոտումներ և գրանցվել է դրանց բարձր արդյունավետությունը, ինչի շնորհիվ մշակված ծրագիրը ներառված է «Մինոփսիս Արմենիա» ընկերության ծրագրային գործիքների ցանկում։

Նկատված թերությունները։

- 1. Ատենախոսությունում հստակ նշված չէ արդյունքները ապահովող տեխնոլոգիական գործընթացը։
- 2. Հասկանալի չէ մշակված լուծումներում մակերեսի գնահատման եղանակը և նշված չէ թե որքանով են ստացված արժեքները բավարարում առկա պահանջներին։
- 3. Արագագործ տակտավորվող համեմատչի լարման շեղման ինքնահարմարման մեթոդում հստակ պարզաբանված չէ նախալիցքավորման փուլը։

Մակայն նշված թերությունները չեն ստվերում աշխատանքում ստացված արդյունքների գիտական և գործնական նշանակությունը։

Աշխատանքի համապատասխանությունը ՀՀ ԲՈԿ-ի պահանջներին։

Ատենախոսությունը և սեղմագիրը կազմված և ձևավորված են պատշամ մակարդակով, սեղմագիրը միշտ է արտահայտում ատենախոսության մեջ ներկայացված հիմնական դրույթները։ Ատենախոսության հիմնական դրույթները հրատարակված են հեղինակավոր գիտաժողովներում։

Աշխատանքը իր արդիականությամբ, նորույթով, գիտական մակարդակով և գործնական արժեքով համապատասխանում է ՀՀ ԲՈԿ-ի պահանջներին ու Ե.27.01- «Էլեկտրոնիկա, միկրո և նանոէլեկտրոնիկա» մասնագիտությանը, իսկ հեղինակ Արման Ստեփանի Տրդատյանը արժանի է նշված մասնագիտությամբ տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիձանի շնորհմանը։

Ատենախոսությունը զեկուցվել, մանրամասն քննարկվել և հավանության է արժանացել «Երևանի կապի միջոցների գիտահետազոտական ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի 2020թ. փետրվարի 7-ին կայացած գիտական սեմինարում։ Ներկա էին 9 անձ՝ տ.գ.դ. Մ. Մարկոսյանը, տ.գ.դ. Վ. Ավետիսյանը, տ.գ.թ. Ա. Ահարոնյանը, բաժնի վարիչներ Հ. Մարտիրոսյանը, Ա. Մակարյանը, լաբ. վարիչներ՝ Ա. Զարգարյանը, Ա. Հովհաննիսյանը, առաջատար ձարտարագետ ծրագրավորողներ՝ Ա. Արամյանը, Ա. Սմբատյանը։

ԵրԿՄԳՀԻ-ի գիտական գծով փոխտնօրեն, տ.գ.դ., պրոֆեսոր՝

Butos

Վ.Ավետիսյան

Գիտական քարտուղար՝

Russel

Ա. Մակարյան

Ստորագրությունները հաստատում եմ՝ կազմակերպության կադրերի բաժնի վարիչ

Munigh

Ա. Նաշալյան